

Najvyšší súd
Slovenskej republiky

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej CSc. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a JUDr. Evy Baranovej v právnej veci navrhovateľa: **L. d. J. H. T.**, nar. X. v S. d. C., provincia S. d. C., K. republika, naposledy bytom v zahraničí H., ul. K. republiky, K. republika, zastúpený Centrom právnej pomoci, Nám. slobody 12, Bratislava, proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad**, Bratislava, Pivonková 6, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporcu č. ČAS:MU-2476/PO-Ž-2007 zo dňa 22. januára 2008, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 9 Saz 22/2008-51 zo dňa 17. decembra 2008 takto

r o z h o d o l

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 9 Saz 22/2008-51 zo dňa 17. decembra 2008 **zmeňuje** tak, že rozhodnutie odporcu č. ČAS:MU-2476/PO-Ž-2007 zo dňa 22. januára 2008 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie č. ČAS:MU-2476/PO-Ž-2007 zo dňa 22. januára 2008, ktorým odporca podľa ustanovenia §12 ods. 1 písm. a/ a ods. 3 č. 480/2002 Z.z o azyle a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o azyle) zamietol žiadosť navrhovateľa o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú.

Krajský súd sa stotožnil so záverom odporcu, že v prípade navrhovateľa nie sú splnené podmienky pre udelenie azylu na území SR a rozhodnutie odporcu o zamietnutí žiadosti ako zjavne neopodstatnenej je vecne správne a v súlade so zákonom. Skutočnosti navrhovateľom uvádzané v priebehu celého azylového

konania nasvedčujú podľa krajského súdu tomu, že navrhovateľ zakladal svoju žiadosť inými skutočnosťami alebo dôvodmi, ak tými, ktoré sú uvedené v § 8, alebo 10, 13a a 13b zákona o azyle, preto odporca správne zamietol žiadosť navrhovateľa ako zjavne neopodstatnenú.

K námietkam navrhovateľa uplatneným v opravnom prostriedku krajský súd uviedol, že námietka, že sa nestotožňuje s politickým režimom a že v prípade návratu na K. by stratil práva riadneho občana, sú z pohľadu napadnutého rozhodnutia irelevantné, nakoľko pôvodne žiadal o azyl z iných dôvodov, a to, že chce na Slovensku ži, chce sa tu oženiť a pracovať, preto podľa krajského súdu odporca správne takéto dôvody vyhodnotil za iné, ako sú dôvody relevantné pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyl.

K námietkam navrhovateľa prezentovaným pred krajským súdom uviedol, že tieto námietky nemohol akceptovať, keďže boli prezentované až po uplynutí lehoty na podanie opravného prostriedku. Vznesené námietky vrátane nových dôvodov žiadosti o azyl začal navrhovateľ produkovať až potom, ako prevzal navrhovateľovo zastupovanie jeho právny zástupca v konaní pred súdom. Ak by tieto dôvody skutočne existovali, je podľa krajského súdu viac ako pravdepodobné, že by ich navrhovateľ uviedol už v podanom opravnom prostriedku. I keď súdu nie je známa úroveň ovládania slovenského jazyka navrhovateľom, nesporným je podľa krajského súdu fakt, že celý čas žije so svojou priateľkou- štátnou občiankou SR, ktorá mu iste tieto námietky sformulovala a aj napísala O značnej miere nedôveryhodnosti navrhovateľa podľa krajského súdu svedčí rozpor v dôvodoch uväznenia navrhovateľovho brata, keď pôvodne navrhovateľ uvádzal počas pohovoru, že brat bol väznený za drobnú kriminálnu činnosť, pričom v podanom opravnom prostriedku ako dôvod uviedol jeho podnikateľskú činnosť a vo výsluchu pred súdom už dôvody politické. Obdobná argumentácia sa týka námietok tlmočenia počas azylového konania, resp. počas vykonávania úkonov pred jeho začatím. Týmito námietkami sa súd nezaoberal pre ich zrejmú neaktuálnosť, nakoľko boli prezentované po uplynutí lehoty na podanie opravného prostriedku.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ odvolanie, v ktorom namietal nesprávnosť názoru krajského súdu, že námietky navrhovateľa o nestotožnení sa s politickým režimom a straty práv riadneho občana K. sú irelevantné, pretože napadnuté rozhodnutie je iba výsledkom právneho posúdenia dôvodov, ktoré navrhovateľ uviedol. Navrhovateľ zotrval na svojich tvrdeniach, že jeho výpovede boli nesprávne tlmočené a interpretované, a preto na základe takejto nesprávnej interpretácie odporca nemohol riadne posúdiť skutkový stav. Okrem iného krajskému súdu vyčítal, že nebral do úvahy namietanú skutočnosť uvedenú v zápisnici zo vstupného pohovoru, a to že bol členom Komunistickej strany od roku 2000 a 2004. Navrhovateľ tieto tvrdenia jednoznačne odmieta, že

by kedykoľvek bol členom KS na K., a to podľa navrhovateľa jednoznačne dokladuje neodbornosť ad hoc tlmočníka. Uviedol, že celý život mal problémy, pretože mal iné názory ako režim na K.. Celý život bol diskriminovaný a postihovaný pre tento fakt. Súdu vyčítal, že nezobral do úvahy ani námietky navrhovateľa, že existujú viaceré dialekty španielskeho jazyka. Poukázal na to, že španielsky jazyk v strednej a južnej Amerike má osobitný akcent a ako aj špecifické slová.

Odporcovi vyčítal, že sa venoval len informáciám o krajine pôvodu, ktoré sa týkajú ekonomickej situácie na K. a nevenoval pozornosť informáciám, ktoré sa týkajú dodržiavania ľudských práv hrozby pre navrátilcov zo zahraničia. Poukázal pritom na iné rozhodnutie odporcu (č. ČAS: 153-43/Po-Ž-2007 zo dňa 26.5.2008) o predĺžení poskytnutia doplnkovej ochrany, v ktorom odporca okrem iného udáva, že *vzhľadom na situáciu na K., nie je možné vylúčiť, že v prípade návratu do krajiny pôvodu by bol žiadateľ o azyl vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia resp. že by bol vystavený sankciám za skutočnosť, že mimo krajiny sa zdržiava bez povolenia štátnych orgánov.*

Navrhovateľ uviedol, že správy o krajine pôvodu, ktoré predložil, resp. ktorými odporca disponuje jednoznačne potvrdzujú, že navrhovateľ splnil podmienky pre udelenie azylu, resp. minimálne pre poskytnutie doplnkovej ochrany.

Na základe uvedeného navrhol napadnutý rozsudok zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu navrhol zrušiť v celom rozsahu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny. Zopakoval argumenty pre ktoré rozhodol o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenej. Poukázal na to, že navrhovateľ pricestoval na Slovensko legálne v roku 2005 a zamestnal sa ako spevák v kaviarni, po uplynutí platnosti víza sa nelegálne zdržiaval na území SR a dňa 28.11.2007 požiadal o azyl. O udelenie azylu teda nepožiadaval bezodkladne po príchode na územie SR, pričom ako dôvod udelenia azylu uvádzal, že si chce s priateľkou založiť na Slovensku rodinu. Odporca k údajnej nespôsobilosti tlmočníka uviedol, že v čase pohovoru nebol k dispozícii tlmočník, ktorý je zapísaný v zozname tlmočníkov, pričom v danom prípade nemožno hovoriť o tom, že by sa jednalo o nekvalifikovaného tlmočníka.

Odporca vyhodnotil tvrdenia navrhovateľa o prenasledovaní v krajine jeho pôvodu za účelové.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že rozsudok súdu krajského súdu je potrebné zmeniť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP, s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 4. júna 2009 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t.j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa § 12 ods. 1 písm. a/ zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle (účinného od 1.1.2008) ministerstvo zamietne žiadosť o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú, ak žiadateľ odôvodňuje svoju žiadosť o udelenie azylu inými skutočnosťami alebo dôvodmi, ako tými, ktoré sú uvedené v § 8, 10, 13a alebo § 13b.

Ministerstvo rozhodne podľa odsekov 1 a 2 do 60 dní od začatia konania; po uplynutí tejto lehoty žiadosť o udelenie azylu nemôže byť zamietnutá ako zjavne neopodstatnená. Ministerstvo žiadosť o udelenie azylu zamietne ako zjavne neopodstatnenú, ak o udelenie azylu požiada žiadateľ, ktorý zakladá svoju žiadosť na iných dôvodoch ako v § 8, 10, 13a alebo § 13b, najmä na dôvodoch, ako je hľadanie zamestnania alebo lepších životných podmienok (ods. 3).

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i), rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; ak ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu, nepredĺži doplnkovú ochranu alebo zruší doplnkovú ochranu, okrem zrušenia doplnkovej ochrany podľa § 15b ods. 1 písm. d), vo výroku rozhodnutia tiež uvedie, či existuje prekážka administratívneho vyhostenia podľa osobitného predpisu.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenej podľa § 12 ods. 1 písm. a/, a ods.3 zákona o azyle, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o zamietnutí žiadosti ako zjavne neopodstatnenej skutočnosťou, že navrhovateľ nesplnil zákonom stanovené podmienky pre udelenie azylu a zakladá svoju žiadosť inými dôvodmi, ako tými, ktoré súd uvedené v § 8,10,13a a 13b zákona o azyle, teda dôvodoch nedostatočných pre udelenie azylu.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu („Analýza súčasného stavu k. ekonomiky a odporúčania pre budúcnosť“ vypracovaná M. P. z Nadácie F.A. H. v decembri 2006, článok „Jedna K., dve K.? Laboratórium K.: 48 rokov revolúcie“ spracovaný E. s. z Občianskeho združenia Č.“, z K. monitora I, II a III“, ktorý vychádza v časopise Z. p. od januára do júla 2007 a z vypracovaných odpovedí Odboru dokumentaristika a zahraničnej spolupráce MÚ MV SR) z ktorých stručne popísal spoločensko-politickú situáciu v krajine pôvodu navrhovateľa.

Z obsahu administratívneho spisu odporu vyplynulo (z dotazníka žiadateľa o azyl zo dňa 5.12.2007), že navrhovateľ v žiadosti o udelenie azylu uviedol, že o azyl požiadal preto, že ho o to požiadala jeho priateľka, s ktorou sa chce oženiť, chcel by na Slovensku žiť legálne, pracovať, viesť rodinný život a byť rovnocenným občanom tohto štátu. Na otázku, či mal v krajine pôvodu nejaké problémy odpovedal, že nemal, len sa mu ťažko žilo. Na otázku čoho sa obáva v prípade návratu do krajiny pôvodu, odpovedal, že sa bojí, že by si nenašiel prácu, nebola by mu poskytnutá dostatočná lekárska starostlivosť, nedostal by povolenie na bývanie a sociálnu starostlivosť. Tiež sa bojí, prípadného väznenia za to, že odišiel z K. a nevrátil sa.

Odporca vyhodnotil dôvody žiadosti o udelenie azylu v kontexte tvrdení, ktoré navrhovateľ v priebehu azylového konania uviedol a ktoré boli

odporcom vyhodnotené za iné skutočnosti alebo dôvody, ako tie ktoré sú uvedené v § 8,10,13a a 13b zákona o azyle, na základe čoho žiadosť navrhovateľ zamietol ako zjavne neopodstatnenú. Poukázal na to, že legalizácia pobytu, o ktorú sa navrhovateľ uchádza, presahuje rámec azylového konania a samotného účelu zákona o azyle.

Z obsahu spisu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis odporcu zatiaľ jednoznačne vyplýva, že navrhovateľ v priebehu administratívneho konania vyjadril obavy z represálií v dôsledku toho, že sa do krajiny pôvodu nevrátil po uplynutí povolenej doby trvania víz na území SR. V tejto súvislosti navrhovateľ opakovane poukazoval na praktiky úradov v krajine pôvodu, z ktorých vyplýva reálna hrozba straty práv, konfiškácie majetku a straty slobody. So znalosťou pomerov, aké vládnu v krajine pôvodu navrhovateľa, nebolo možné podľa odvolacieho súdu reálne vylúčiť hrozbu takýchto dôsledkov pre navrhovateľa, v súvislosti s jeho návratom do krajiny pôvodu, posúdeniu tejto otázky sa odporca vyhol (hoc legitímne), pretože zamietol žiadosť navrhovateľa ako zjavne neopodstatnenú.

I keď doterajšie vyhlásenia navrhovateľa učené pred odporcom nenasvedčujú tomu, že navrhovateľovi hrozí v krajine pôvodu prenasledovanie v zmysle dôvodov relevantných pre udelenie azylu, tieto vyhlásenia navrhovateľa, na ktorých zakladal svoju žiadosť o azyl (vzhľadom na vyjadrené pochybnosti o správnosti prekladu), keď bolo nesporným, že navrhovateľa bol vypočutý k svojej žiadosti o udelenie azylu dňa 5.12.2007 za prítomnosti tlmočníka, ktorý nie je zapísaný v zozname tlmočníkov. Táto skutočnosť sama o sebe nie dôvodom na spochybnenie správnosti a presnosti tlmočenia tlmočníka ustanovené ad hoc. Na strane druhej odvolací súd sa nemohol stotožniť ani s jednoznačným posúdením takejto námietky ako účelovej (ako to urobil krajský súd), pretože pre takýto záver taktiež neexistujú žiadne relevantné dôvody.

Pokiaľ teda navrhovateľ tvrdí, že v konaní pred odporcom nikdy neuvádzal členstvo v komunistickej strane, takisto poprel, že by o azyl požiadal na podnet svojej priateľky, ako dôsledok nesprávneho tlmočenia uviedol nesprávne zaznamenaný dátum narodenia jeho sestry v zápisnici z pohovoru, pričom súčasne poukázal na to, že španielčina má viacero dialektov, nemožno považovať (bez vylúčenia týchto pochybností) takéto námietky bez ďalšieho za účelové. I keď v tomto štádiu konania nie je možné jednoznačne posúdiť, či dôvody, ktoré navrhovateľ uvádzal v azylovom konaní boli správne pretlmočené do jazyka slovenského, tieto pochybnosti tu existujú a nie je možné ich vyhodnotiť v neprospech navrhovateľa. S poukazom na uvedené dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie krajského súdu je potrebné podľa § 220 OSP zmeniť tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Úlohou odporcu bude v ďalšom konaní vypočúť opätovne navrhovateľa k dôvodom jeho žiadosti o azyl (za prítomnosti tlmočníka z jazyka španielskeho, zapísaného v zozname tlmočníkov a prekladateľov) a po objasnení dôvodov, pre ktoré žiada o udelenie azylu, v prípade, že tieto nebudú vyhodnotené odporcom za dôvody relevantné pre udelenie azylu, zvážiť, či tieto dôvody nie sú relevantnými pre udelenie doplnkovej ochrany vzhľadom na navrhovateľom vyjadrenú obavu z hrozby straty osobných práv, majetku a osobnej slobody, a to v konfrontácii s informáciami o krajine pôvodu.

V tejto súvislosti dáva Najvyšší súd Slovenskej republiky odporcovi do pozornosti ustanovenie § 250j ods. 6 O.s.p., z ktorého vyplýva, že správne orgány sú viazané právnym názorom súdu.

Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania súd vychádzal z ustanovenia §250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 2 OSP a zo skutočnosti, že navrhovateľ si náhradu trov konania neuplatnil.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 14. mája 2009

JUDr. Eva Babiaková CSc.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: